

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

6 päivänä kesäkuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Asetus (EU) N:o 1215/2012 – 66 artikla – Ajallinen soveltamisala – Asetus (EY) N:o 44/2001 – Asiallinen soveltamisala – Siviili- ja kauppaoikeudelliset asiat – 1 artiklan 1 kohta ja 2 kohdan a alakohta – Soveltamisalan ulkopuolelle rajatut asiat – Aviovarallisuussuhteet – 54 artikla – Hakemus todistuksen saamiseksi tuomion antaneen tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanokelpoisuudesta – Tuomioistuinratkaisu, joka koskee avoliittoon perustuvan varallisuussuhteen purkamisesta johtuvaa saatavaa

Asiassa C-361/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Szekszárdi Járásbíróság (Szekszárdin piirioikeus, Unkari) on esittänyt 16.5.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 5.6.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Ágnes Weil

vastaan

Géza Gulácsi,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Toader (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Rosas ja M. Safjan,

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Unkarin hallitus, asiamiehenään M. Z. Fehér,
- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja J. Vlácil,
- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
- Euroopan komissio, asiamiehinään M. Heller ja A. Tokár,

* Oikeudenkäyntikieli: unkari.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 (EUVL 2012, L 351, s. 1) 1 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan a alakohdan sekä 53 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Ágnes Weil, jonka kotipaikka on Unkarissa, ja Géza Gulácsi, jonka kotipaikka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja jossa on kyse asetuksen N:o 1215/2012 53 artiklassa tarkoitetun todistuksen antamisesta jälkimmäistä henkilöä vastaan annetun lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanoa varten.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus (EY) N:o 44/2001

- 3 Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1) johdanto-osan 16–18 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(16) Keskinäinen luottamus lainkäyttöön edellyttää, että jäsenvaltiossa annettu tuomio tunnustetaan ilman erityistä menettelyä paitsi, jos riidan kohteena on kysymys tuomion tunnustamisesta.

(17) Tämä sama keskinäinen luottamus tekee oikeutetuksi sen, että menettely, jolla jäsenvaltiossa tunnustetaan täytäntöönpanokelpoiseksi toisessa jäsenvaltiossa annettu tuomio, on tehokas ja nopea. Tämän vuoksi tuomion täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisen olisi tapahduttava toimitettujen asiakirjojen muodollisen tarkastuksen jälkeen lähes ilman enempiä toimenpiteitä ja ilman mahdollisuutta, että tuomioistuin ottaa omasta aloitteestaan huomioon tämän asetuksen mukaisia täytäntöönpanon epäämisperusteita.

(18) Vastaajan oikeuksien huomioon ottaminen merkitsee kuitenkin sitä, että vastaajan on voitava hakea täytäntöönpanokelpoisuudesta annettuun päätökseen muutosta kontradiktorisessa menettelyssä, jos hän katsoo, että jokin täytäntöönpanon epäämisen perusteista täyttyy. Myös sillä, joka hakee tuomion julistamista täytäntöönpanokelpoiseksi, on oltava mahdollisuus hakea muutosta päätökseen, jolla hakemus tuomion julistamisesta täytäntöönpanokelpoiseksi on hylätty.”
- 4 Asetuksen N:o 44/2001 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovelletaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään. Erityisesti asetusta ei sovelleta vero- tai tulliasioihin eikä hallinto-oikeudellisiin asioihin.

2. Asetusta ei sovelleta:

a) luonnollisten henkilöiden oikeudelliseen asemaan, oikeuskelpoisuuteen tai oikeustoimikelpoisuuteen eikä myöskään aviovarallisuussuhteisiin eikä perintöön ja testamenttiin;

– –”

5 Asetuksen N:o 44/2001 53 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Asianosaisen, joka vaatii tuomion tunnustamista tai tekee hakemuksen tuomion julistamisesta täytäntöönpanokelpoiseksi, on annettava tuomiosta sellainen jäljennös, joka täyttää tarvittavat vaatimukset sen alkuperäisyyden toteamiseksi.

2. Asianosaisen, joka tekee hakemuksen tuomion julistamisesta täytäntöönpanokelpoiseksi, on esitettävä myös 54 artiklassa tarkoitettu todistus, tämän kuitenkaan rajoittamatta 55 artiklan soveltamista.”

6 Asetuksen N:o 44/2001 54 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Sen jäsenvaltion tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen, missä tuomio on annettu, on asiaan osallisen pyynnöstä annettava todistus tämän asetuksen liitteen V mukaista vakiolomaketta käyttäen.”

7 Asetuksen N:o 44/2001 55 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jollei 54 artiklassa tarkoitettua todistusta esitetä, tuomioistuin tai toimivaltainen viranomainen voi asettaa sen esittämiseksi määräajan tai hyväksyä kyseistä asiakirjaa vastaavia muita asiakirjoja tai, jos se pitää asiaa riittävästi selvitettyinä, vapauttaa hakijan asiakirjan esittämisvelvollisuudesta.”

Asetus N:o 1215/2012

8 Asetuksen N:o 1215/2012 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovelletaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään. Sitä ei erityisesti sovelleta vero- tai tulliasioihin eikä hallinto-oikeudellisiin asioihin eikä valtion vastuuseen teoista ja laiminlyönneistä, jotka on tehty julkista valtaa käytettäessä (acta iure imperii).

2. Tätä asetusta ei sovelleta

a) luonnollisten henkilöiden oikeudelliseen asemaan, oikeuskelpoisuuteen tai oikeustoimikelpoisuuteen eikä myöskään aviovarallisuussuhteisiin tai sellaisiin suhteisiin liittyviin varallisuussuhteisiin, joilla niihin sovellettavan lain mukaan katsotaan olevan avioliittoon verrattavia vaikutuksia;

– –”

9 Asetuksen N:o 1215/2012 66 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovelletaan ainoastaan sellaisiin oikeudenkäynteihin, jotka on pantu vireille, sellaisiin virallisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu tai rekisteröity virallisina asiakirjoina, ja sellaisiin tuomioistuimessa tehtyihin sovintoihin, jotka on hyväksytty tai tehty 10 päivänä tammikuuta 2015 tai sen jälkeen.

2. Sen estämättä, mitä 80 artiklassa säädetään, asetusta (EY) N:o 44/2001 sovelletaan edelleen sellaisissa oikeudenkäynneissä annettuihin tuomioihin, jotka on pantu vireille, sellaisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu tai rekisteröity virallisina asiakirjoina, ja sellaisiin tuomioistuimessa tehtyihin sovintoihin, jotka on hyväksytty tai tehty ennen 10 päivää tammikuuta 2015 ja jotka kuuluvat kyseisen asetuksen soveltamisalaan.”

Unkarin oikeus

Oikeusteitse tapahtuvasta täytäntöönpanosta annettu laki

- 10 Oikeusteitse tapahtuvasta täytäntöönpanosta vuonna 1994 annetun lain nro LIII (a bíróság végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény) 31/C §:n 1 momentin g kohdassa säädetään seuraavaa:

”Ensimmäinen oikeusaste antaa hakemuksesta – – asetuksen (EU) N:o 1215/2012 53 artiklassa tarkoitetun todistuksen tämän asetuksen liitteessä I julkaistua lomaketta käyttäen.”

Siviililaki

- 11 Siviilioikeudellisten säännösten koonnoksesta vuonna 1959 annetun lain nro IV (Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény, jäljempänä siviililaki), sellaisena kuin se oli voimassa sen tuomion antamispäivänä, jonka täytäntöönpanoa on haettu, velvoiteoikeutta koskevan IV osaston XLVI luvussa olevan 3 kohdan, jonka otsikko on ”Yhteistaloudessa elävien varallisuussuhteet”, 578/G §:n 1 ja 2 momentissa säädettiin seuraavaa:

”1. Avopuolisille näiden yhteiselämän aikana kertynyt yhteinen varallisuus katsotaan hankituksi suhteessa kummankin sen hankkimiseksi suorittamaan osuuteen. Ellei tätä suhteellista osuutta voida määrittää, sen katsotaan olevan kummankin osalta yhtä suuri. Yhteistaloudessa tehty työ katsotaan osallistumiseksi omaisuuden hankkimiseen.

2. Näitä säännöksiä sovelletaan – aviopuolisoita ja rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä lukuun ottamatta – myös muiden yhteistaloudessa elävien lähiomaisten varallisuussuhteisiin.”

- 12 Siviililain VI osastossa ”Loppusäännökset” olevassa 685/A §:ssä säädettiin seuraavaa:

”Avoliitto on olemassa kahden sellaisen henkilön välillä, jotka elävät tunnesiteen perusteella yhteistaloudessa, jotka eivät ole solmineet avioliittoa eivätkä rekisteröineet parisuhdettaan ja joista kumpikaan ei ole avioliitossa, rekisteröidyssä tai muussa parisuhteessa jonkun toisen henkilön kanssa ja jotka eivät ole toistensa sukulaisia suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa taikka toistensa sisarusia tai puolisisarusia.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 13 Ágnes Weil ja Géza Gulácsi elivät siviililain 685/A §:ssä tarkoitetussa avoliitossa, ja heidän yhteiselämänsä oli kestänyt vuoden 2002 helmikuusta vuoden 2006 lokakuuhun.
- 14 Szekszárdi Városi Bíróság (Szekszárdin piirioikeus, Unkari) velvoitti 23.4.2009 lainvoimaiseksi ja täytäntöönpanokelpoiseksi tulleella tuomiollaan Gulácsin maksamaan Weilille 665 133 Unkarin forintin (HUF) suuruisen summan (n. 2 060 euroa) viivästyskorkoineen heidän avoliittoonsa perustuneen varallisuussuhteen purkamisen perusteella.

- 15 Weil pani Unkarissa Gulácsia vastaan vireille ulosmittausmenettelyn saadakseen saatavansa perittyä, mutta menettely jäi tuloksettomaksi, koska Gulácsi oli varaton.
- 16 Weil tiesi, että Gulácsi oli asunut Yhdistyneessä kuningaskunnassa vuodesta 2006 alkaen ja saanut siellä säännöllisiä palkkatuloja, ja pyysi 22.11.2017 Szekszárdi Járásbíróságilta (Szekszárdin piiri oikeus, Unkari) eli 23.4.2006 tuomion antaneelta tuomioistuimelta asetuksen N:o 1215/2012 53 artiklassa tarkoitettua todistusta hakeakseen kyseisen tuomion täytäntöönpanoa.
- 17 Vastaanotettuaan hakemuksen ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ensinnäkään ollut varma siitä, voiko se asetuksen N:o 1215/2012 53 artiklassa tarkoitettua todistusta antaessaan selvittää, kuuluiko riita-asia, joka oli ratkaistu 23.4.2009 annetulla tuomiolla, tämän asetuksen soveltamisalaan.
- 18 Se esittää tässä yhteydessä, että eksekvatuurimenettelyn poistaminen asetuksella N:o 1215/2012 merkitsee sitä, että täytäntöönpanojäsenvaltio voi tutkia täytäntöönpanohakemuksen vain muodollisesti. Jos tuomiojäsentuomion tuomioistuimen pitäisi antaa asetuksen N:o 1215/2012 53 artiklassa tarkoitettu todistus automaattisesti, olisi olemassa vaara siitä, että tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jääviin asioihin sovellettaisiin tämän asetuksen mukaista täytäntöönpanosäännöstöä, koska täytäntöönpanon epämisperusteista on siinä säädetty tyhjentävästi.
- 19 Siinä tapauksessa, ettei asetuksen N:o 1215/2012 53 artiklassa tarkoitettua todistusta pidä antaa automaattisesti, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko avoliittoon perustuva varallisuussuhde asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu siviili- ja kauppaoikeudellinen asia vai katsotaanko sen kuuluvan niihin asioihin, joihin asetusta ei sovelleta, kuten asetuksen 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin varallisuussuhteisiin, joilla niihin sovellettavan lain mukaan katsotaan olevan avoliittoon verrattavia vaikutuksia.
- 20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tämän osalta, että siviililain 578/G §:n 1 momentin mukaan avoliitossa elävien väliset varallisuussuhteet kuuluvat velvoiteoikeuden alaan.
- 21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa, että asetuksen N:o 1215/2012 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan unkarinkielisessä toisinnossa ilmaisu ”avoliittoon verrattavat vaikutukset” on muista kieliversioista poiketen käännetty ”avoliittoon verrattavat oikeusvaikutukset”. Se pohtii siksi, kummalle on annettava suurempi painoarvo, avoliiton sisällölle vai sen oikeusvaikutuksille. Se lisää tähän, että sisällön osalta avoliiton ja avoliiton välillä ei ole perustavanlaatuista eroa, koska kumpikin perustuu sekä tunnesiteeseen että taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen. Oikeudellisesti arvioiden Unkarin lainsäädännössä suhtaudutaan sitä vastoin eri tavalla näihin kahteen yhteiselämän muotoon erityisesti yhteisen varallisuuden, elatusvelvollisuuden, asunnon käyttämisen ja perinnön osalta. Olennaisia eroja ei kuitenkaan ole avio- ja avopuolisoiden välillä, kun kyse on sosiaaliturvaetuksista, perheelle myönnettävistä verotuksellisista etuuksista ja perheen asumiseen myönnettävistä tuista.
- 22 Szekszárdi Járásbíróság on tästä syystä päättänyt lykätä asian ratkaisua ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko asetuksen – – N:o 1215/2012 53 artiklaa tulkittava siten, että tuomion antaneen jäsenvaltion tuomioistuimen on asianosaisen hakemuksesta automaattisesti annettava tuomiota koskeva todistus tutkimatta sitä, kuuluuko asia asetuksen – – N:o 1215/2012 soveltamisalaan?
- 2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, onko asetuksen – – N:o 1215/2012 1 artiklan 2 kohdan a alakohdasta tulkittava siten, että avopuolisoiden (de facto -parisuhte) välinen takautumisvaatimus on katsottava sellaiseen suhteeseen perustuvaksi varallisuus-oikeudeksi, jolla katsotaan olevan avoliittoon verrattavia (oikeus)vaikutuksia?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Asiaan sovellettava aset

- 23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on muotoillut kysymyksensä tarkastellen sitä asetuksen N:o 1215/2012 kannalta, koska se on ottanut huomioon päivän, jolloin todistusta koskeva hakemus tehtiin, eli 22.11.2017.
- 24 On muistettava, että asetuksen N:o 1215/2012 66 artiklan mukaan sitä sovelletaan muun muassa 10.1.2015 alkaen vireille pantuihin oikeudenkäynteihin ja että asetusta N:o 44/2001 sovelletaan edelleen sellaisissa oikeudenkäynneissä annettuihin tuomioihin, jotka on pantu vireille ennen 10.1.2015. Ajallisesti sovellettavan asetuksen valinnassa on lähtökohdaksi otettava sen oikeudenkäynnin vireilletulopäivä, jossa annettiin tuomio, jonka täytäntöönpanoa on haettu, eikä tätä myöhempää ajankohtaa, kuten päivää, jona kyseisen tuomion täytäntöönpanokelpoisuuden osoittavaa todistusta haettiin.
- 25 Pääasiassa tuomio, jonka osalta täytäntöönpanokelpoisuutta osoittavan todistuksen antamista on haettu, annettiin 23.4.2009. On siis selvää, että myös oikeudenkäynti, jossa mainittu tuomio annettiin, pantiin vireille ennen asetuksen N:o 1215/2012 soveltamisen kannalta merkityksellistä ajankohtaa eli ennen 10.1.2015. On siis Unkarin hallituksen ja Euroopan komission tavoin todettava, että käsiteltävä asia kuuluu ajallisesti asetuksen N:o 44/2001 soveltamisalaan.
- 26 Se, että kansallinen tuomioistuin on muotoillut ennakkoratkaisukysymyksensä viittaamalla tiettyihin asetuksen N:o 1215/2012 säännöksiin, ei kuitenkaan estä, kuten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, unionin tuomioistuinta esittämästä kyseiselle tuomioistuimelle kaikkia niitä tulkintaan liittyviä seikkoja, jotka voivat olla hyödyllisiä tämän ratkaistessa käsiteltävänä olevaa asiaa, riippumatta siitä, onko se viitannut näihin kysymyksissään (ks. vastaavasti tuomio 20.9.2016, Essent Belgium, C-492/14, EU:C:2016:732, 43 kohta ja tuomio 7.6.2018, Inter-Environnement Bruxelles ym., C-671/16, EU:C:2018:403, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

Ensimmäinen kysymys

- 27 Edellä 23–26 kohdassa esitetyt näkökohdat huomioon ottaen ensimmäisen kysymyksen on katsottava koskevan asiallisesti sitä, onko asetuksen N:o 44/2001 54 artiklaa tulkittava siten, että jäsenvaltion tuomioistuimen, jolle on tehty hakemus todistuksen saamiseksi tuomion antaneen tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanokelpoisuudesta, on selvítettävä, kuuluuko riita-asia tämän asetuksen soveltamisalaan vai onko sen annettava kyseinen todistus automaattisesti.
- 28 Aluksi on todettava, että kaikki käsiteltävässä asiassa huomautuksia esittäneet osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa tuomioistuimella pitää olla valta selvittää, kuuluuko riita-asia, jossa on annettu tuomio, jonka täytäntöönpanokelpoisuutta koskevaa todistusta on haettu, sen säännösten soveltamisalaan, jossa tällaisen todistuksen antamisesta säädetään, olipa tämä sitten asetus N:o 44/2001 tai asetus N:o 1215/2012.
- 29 Tässä yhteydessä ei pidä unohtaa, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan asetuksella N:o 44/2001 käyttöön otettu tunnustamis- ja täytäntöönpanosäännöstö perustuu keskinäiseen luottamukseen lainkäyttöön Euroopan unionissa. Tämä luottamus edellyttää sitä, että jäsenvaltiossa annettu tuomio tunnustetaan toisessa jäsenvaltiossa ilman erityistä menettelyä, mutta myös sitä, että menettely, jonka tarkoituksena on saada tuomio täytäntöönpanokelpoiseksi viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa, on tehokas ja nopea (tuomio 13.10.2011, Prism Investments, C-139/10, EU:C:2011:653, 27 kohta).

- 30 Asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 17 perustelukappaleen mukaan tällaiseen menettelyyn saa sisältyä vain täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista varten toimitettujen asiakirjojen pelkkä muodollinen tarkastus jäsenvaltiossa, jossa täytäntöönpanoa haetaan (tuomio 13.10.2011, Prism Investments, C-139/10, EU:C:2011:653, 28 kohta).
- 31 Asianosaisen, joka hakee tuomion julistamista täytäntöönpanokelpoiseksi, on asetuksen N:o 44/2001 53 artiklan mukaan annettava tätä varten tuomiosta jäljennös, joka täyttää tarvittavat vaatimukset sen alkuperäisyyden toteamiseksi, sekä toimitettava sen 54 artiklassa tarkoitettu tuomiojäsenvaltion viranomaisten antama todistus (ks. vastaavasti tuomio 13.10.2011, Prism Investments, C-139/10, EU:C:2011:653, 29 kohta).
- 32 Asetuksen N:o 44/2001 54 artiklassa tarkoitettuna todistuksen tehtävänä on siis helpottaa tuomiojäsenvaltiossa annetun tuomion täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista, jonka olisi tapahduttava lähes ilman enempää toimenpiteitä, kuten asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 17 perustelukappaleessa nimenomaisesti todetaan (ks. vastaavasti tuomio 6.9.2012, Trade Agency, C-619/10, EU:C:2012:531, 41 kohta).
- 33 Tämän oikeuskäytännön mukaan tarve taata tuomioistuinratkaisujen nopea täytäntöönpano niin, että samalla kuitenkin turvataan oikeusvarmuus, jolle keskinäinen luottamus lainkäyttöön unionissa perustuu, oikeuttaa muun muassa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa täytäntöönpanotavan tuomion antanut tuomioistuin ei ole tuomiota antaessaan lausunut asetuksen N:o 44/2001 sovellettavuudesta, sen, että todistushakemuksen vastaanottanut tuomioistuin selvittää tässä vaiheessa, kuuluuko riita-asia tämän asetuksen soveltamisalaan.
- 34 Se, että kyseisen asetuksen 55 artiklan mukaan tällaisen todistuksen esittäminen ei ole tuomioistuinratkaisun täytäntöönpanon kannalta pakollista, ei vaikuta siihen, että tuomioistuimella, jolta sitä on pyydetty, on velvollisuus selvittää, kuuluuko riita-asia, jossa mainittu tuomio on annettu, asetuksen N:o 44/2001 soveltamisalaan.
- 35 Tätä päätelmää tukee se, että asetuksen N:o 44/2001 mukaan täytäntöönpanomenettelyssä ei ole mahdollista, samalla tavalla kuin täytäntöönpanossa asetuksen N:o 1215/2012 mukaisesti, että täytäntöönpanojäsenvaltion tuomioistuin tutkisi jälkikäteen sen, kuuluuko oikeudenkäynti, jossa annettiin tuomio, jonka täytäntöönpanoa on haettu, asetuksen N:o 44/2001 soveltamisalaan, koska perusteet, joilla ratkaisun täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevaan päätökseen voidaan hakea muutosta, on asetuksessa lueteltu tyhjentävästi.
- 36 Lisäksi on pantava merkille, että tutkiessaan, onko sillä toimivalta todistuksen antamiseen asetuksen N:o 44/2001 54 artiklan nojalla, tuomioistuin jatkaa aiempaa tuomioistuinmenettelyä varmistamalla sen täyden tehokkuuden lainkäyttötoimin, minkä vuoksi kansallisella tuomioistuimella, jossa tällainen menettely on vireillä, on toimivalta esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymys (ks. analogisesti tuomio 28.2.2019, Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, 39 ja 41 kohta).
- 37 Näiden näkökohtien perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 44/2001 54 artiklaa on tulkittava siten, että jäsenvaltion tuomioistuimen, jolle on tehty hakemus todistuksen saamiseksi tuomion antaneen tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanokelpoisuudesta, on pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa täytäntöönpanotavan tuomion antanut tuomioistuin ei ole tuomiota antaessaan lausunut tämän asetuksen sovellettavuudesta, selvitettävä, kuuluuko riita-asia tämän asetuksen soveltamisalaan.

Toinen kysymys

- 38 Edellä 23–26 kohdassa esitetyt täsmennykset huomioon ottaen toisen kysymyksen on katsottava koskevan sitä, onko asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen riita-asia, jonka kohteena on avoliittoon perustuvien varallisuussuhteiden purkamisvaatimus, on mainitussa 1 kohdassa tarkoitettu siviili- ja kauppaoikeudellinen asia ja kuuluu näin tämän asetuksen asialliseen soveltamisalaan.
- 39 Aluksi on huomattava, että aviovarallisuussuhteet rajataan asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa sen soveltamisalan ulkopuolelle. Rajauksen laajentamisesta varallisuussuhteisiin, joilla niihin sovellettavan lain mukaan katsotaan olevan avoliittoon verrattavia vaikutuksia, on säädetty vasta asetuksessa N:o 1215/2012.
- 40 On muistettava myös, että koska asetuksella N:o 44/2001 korvataan tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehty yleissopimus (EYVL 1972, L 299, s. 32), unionin tuomioistuimen tämän yleissopimuksen määräyksistä antama tulkinta pätee myös tämän asetuksen säännösten osalta, mikäli kyseisten määräysten ja säännösten voidaan katsoa vastaavan toisiaan (tuomio 16.6.2016, Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 41 Kuten mainitun yleissopimuksen 1 artiklan toisen kappaleen 1 kohtaa, jonka sanamuoto vastaa asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 2 kohdan a alakohtaa, koskevasta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä käy ilmi ja kuten edellä 40 kohdassa on todettu, koska unionin tuomioistuimen tulkinta ensin mainitusta määräyksestä pätee myös jälkimmäisen säännöksen osalta, aviovarallisuussuhteen käsitteellä tarkoitetaan varallisuussuhteita, jotka johtuvat välittömästi avoliitosta tai sen purkamisesta (ks. vastaavasti tuomio 27.3.1979, de Cavel, 143/78, EU:C:1979:83, 7 kohta).
- 42 Koska pääasian asianosaisten välillä ei ollut solmittu avoliittoa, kuten ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, heidän parisuhteeseensa perustuvaa varallisuussuhdetta ei voida pitää asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna aviovarallisuussuhteena.
- 43 Tämän osalta on muistettava, että asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa oleva raja on poikkeus, jota on sellaisena tulkittava suppeasti. Unionin tuomioistuin on näet tukeutumalla asetuksen N:o 44/2001 tavoitteeseen pitää yllä ja kehittää vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta edistämällä ratkaisujen vapaata liikkuvuutta jo todennut, että tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle rajaamista on pidettävä poikkeuksena, jota on kaikkien poikkeusten tavoin tulkittava suppeasti (ks. vastaavasti tuomio 23.10.2014, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-302/13, EU:C:2014:2319, 27 kohta).
- 44 Asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa käytetyn aviovarallisuussuhteen käsitteen tulkintaa, jonka mukaan pääasiassa kyseessä olevan kaltainen avoliitto ei kuulu tämän säännöksen soveltamisalaan, tukee lisäksi lainsäädäntömuutos, joka mainittuun rajaukseen tehtiin asetuksella N:o 1215/2012. Kuten edellä 39 kohdassa on todettu, rajausta laajennettiin tällä asetuksella koskemaan muitakin kuin aviovarallisuussuhteita, ja laajennus koskee vain sellaisia suhteita, jotka ovat verrattavissa avoliittoon. Asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 2 kohdan a alakohtaa ei siis voida tulkita niin, että sitä voidaan soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen avoliittoon, sillä näin mainitusta lainsäädäntömuutoksesta tulisi täysin sisällötön.
- 45 Toiseen kysymykseen on näiden näkökohtien perusteella vastattava, että asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen riita-asia, jonka kohteena on avoliittoon perustuvan varallisuussuhteen purkamisvaatimus, on mainitussa 1 kohdassa tarkoitettu siviili- ja kauppaoikeudellinen asia ja kuuluu näin tämän asetuksen asialliseen soveltamisalaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 46 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 54 artiklaa on tulkittava siten, että jäsenvaltion tuomioistuimen, jolle on tehty hakemus todistuksen saamiseksi tuomion antaneen tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanokelpoisuudesta, on pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa täytäntöön pantavan tuomion antanut tuomioistuin ei ole tuomiota antaessaan lausunut tämän asetuksen sovellettavuudesta, selvitettävä, kuuluuko riita-asia tämän asetuksen soveltamisalaan.**
- 2) **Asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen riita-asia, jonka kohteena on avoliittoon perustuvan varallisuussuhteen purkamisvaatimus, on mainitussa 1 kohdassa tarkoitettu siviili- ja kauppaoikeudellinen asia ja kuuluu näin tämän asetuksen asialliseen soveltamisalaan.**

Allekirjoitukset